

heder som de, der alene maa lønne Præsten. Jeg synes, det er aldeles urimeligt, at vi nu i Slutningen af dette Fremskridtets Aarhundrede staa under saadan forældet Form for Oprævning af Præsteløn. Jeg kunde derfor have ønsket, at vi Forslagsstillere med Hensyn til Præstetienden var gaaet langt mere radikalt frem, at vi helt havde strøget Præstetienden og ladet Præstelønnen udredes enten af Statskassen eller delvis af Statskassen og Kommunekassen, saa at alle kom til at svare Afgift i Forhold til deres økonomiske Stilling, men vi have fundet det rigtigt at gaa saa forsigtigt og moderat frem som muligt og have derfor ikke villet gøre en Undtagelse for Præstetiendens Vedkommende. Jeg tror ogsaa, at kunde det lykkes os at opnaa det, vi her have tilladt os at foreslaa, vilde det være et stort Fremskridt. I hvert Fald tror jeg, alle maa indrømme, at det maa være Lovgivningsfaktorernes Pligt at søge en Afløsning af denne urimelige og forældede Afgift. Den Gang, den nuværende Tiendeafløsningslov var til første Behandling her i Tinget, fremdrog det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds en Udtalelse, som var falden fra en af Danmarks største Ministre, nemlig Statsminister Ørsted, og hans Udtalelse om Tienden lød saaledes: Da Tienden ikke er en Byrde, som hidrører fra et kontraktmæssigt Foretagende, men fra Lovgivningsmagten, er der heller ikke noget naturligere, end at denne Magt igen maa løse de paagældende fra denne Forpligtelse. Man ser deraf, at Statsminister Ørsted har haft det rette Syn paa dette Spørgsmaal. Jeg vilde ønske, at den nuværende Regering havde haft det samme Syn, saa kunde det være, vi havde kunnet mødes og faa noget ud af Sagen. Det samme Princip har jo gjort sig gældende i andre Lande, og der er mange Lande i Evropa, hvor man har faaet Tienden enten helt eller delvis afløst. Nu ved jeg vel, at man kan sige: Ja, men Lovgivningsmagten har her hjemme ordnet denne Sag, idet den for 5—6 Aar siden vedtog en Lov, hvorved man kunde faa sine Tiender afløste. Det er fuldstændig rigtigt, men jeg tror ogsaa, at enhver uhildet maa indrømme, at den Lov, som den Gang blev vedtagen, er fuldstændig ubrugelig for Tiendeyderne. Jeg mener, at vi nu efter 5 Aars Forløb med fuld Ret kunne udtale, at den Lov er ikke i Stand til at løse denne Opgave eller bringe dette Spørgsmaal ud af Verden. Vi have derfor antaget det for urigtigt at vente længere,

men have allerede i denne Samling villet komme med et nyt Forslag, og det er det, som her er sket.

Der er jo flere Ting, man maa tage i Betragtning ved et Tiendeafløsningsforslag, og som det maa indeholde. For det første maa Tiendeejerne ikke lide Tab. Tienden har jo ofte været Genstand for Køb og Salg, og det vilde være urigtigt, hvis disse Folk ikke fik fuld Erstatning for, hvad der var deres Ejendom. Men der er ogsaa en anden Side ved Tiendeafløsningen, som man maa lægge Mærke til, og det er, at et saadant Forslag, naar det skal opfylde Betingelserne, maa anvise Tiendeyderne en virkelig positiv Fordel. Jeg tror, at disse to Ting sker Fyldest ved vort Forslag. Den tredje Fordring, at Forslaget, naar det vedtages, kan bringe hele dette Spørgsmaal ud af Verden, er ogsaa fyldestgjort. Jeg tror derfor, at med en Lov som denne vil det gaa raskt med Tiendeafløsningen. Jeg kunde ganske vist have ønsket, at man var gaaet noget videre med Hensyn til den Sum, som Statskassen skal tilskynde. Efter § 3 maa Statskassen nemlig kun anvende 1 Million aarlig i dette Øjemed, og i saa Fald vil det vare 30 Aar, før alle Tiender ere afløste. Jeg havde hellere set, om Statstilskuddet var blevet sat til 2 eller 3 Mill. Kr. aarlig, saa kunde vi være blevne færdige i Løbet af 10 eller 15 Aar. Men man har ikke ment, det var rigtigt at stille større Fordringer, end Staten med Lethed kunde overkomme, og vi have derfor indskrænket os til det foreslaaede.

Det er beklageligt, at den højtærede Regerings Stilling er saa afvisende. Den højtærede Finansminister udtalte, at vi kunde banke, saa ofte vi vilde, det vilde ikke blive hørt. Jeg vil dog gøre den højtærede Regering opmærksom paa, at det Spørgsmaal dør ikke mellem danske Landbrugere, det er brændende i endnu højere Grad end Spørgsmaalet om de direkte Skattelove, og det vil blive holdt frem her i Tinget Aar efter Aar med stedse stigende Kraft. Jeg haaber, at den Dag snart vil komme, da vi endelig faa dette Spørgsmaal løst. Jeg tror, det vilde være en smuk Opgave for Regeringen at tage dette Spørgsmaal op. Den Regering, for hvem det maa lykkes at løse dette Spørgsmaal, vil derved faa et Navn, der vil vinde Genklang i Tusinder af Hjem og mellem Tusinder af danske Landmænd.

Rosleff: Den ærede Minister sagde, at han vilde protestere mod de Udtalelser,